

Το θέατρο στην υπηρεσία της ανθρωπότητας

Jessica A. Kaahwa, Uganda

Η σημερινή συνάθροιση απεικονίζει στην πραγματικότητα την τεράστια δύναμη που έχει το θέατρο να κινητοποιεί τις κοινότητες και να γεφυρώνει τα χάσματα.

Έχετε ποτέ σκεφτεί το θέατρο σαν ένα δυνατό εργαλείο στην υπηρεσία της ειρήνης και της συμφιλίωσης; Όσο τα έθνη σπαταλούν κολοσσιαία χρηματικά ποσά για ειρηνευτικές αποστολές σε περιοχές βίαιων συγκρούσεων σε όλο τον κόσμο, ελάχιστη προσοχή θα δίνουμε στο θέατρο ως μια και μοναδική εναλλακτική λύση για την αλλαγή και τη διαχείριση των κρίσεων. Πώς μπορούν οι πολίτες της μητέρας γης να κατακτήσουν παγκόσμια ειρήνη όταν τα εργαλεία που χρησιμοποιούν προέρχονται από εξωτερικές και φαινομενικά κατασταλτικές δυνάμεις;

Το θέατρο διεισδύει με λεπτό τρόπο στην ανθρώπινη ψυχή που την κυριεύει ο φόβος και η καχυποψία αλλάζοντας την εικόνα που έχει κανείς για τον εαυτό του και ξεδιπλώνοντας για τον καθένα, και συνεπώς για την κοινότητα, έναν κόσμο δυνατοτήτων. Δίνει νόημα στις καθημερινές πραγματικότητες προλαβαίνοντας ένα αβέβαιο μέλλον. Εμπλέκεται με την πολιτική των ανθρώπινων καταστάσεων με τρόπο απλό και άμεσο. Επειδή είναι περιεκτικό, το θέατρο παρουσιάζεται ως μια εμπειρία ικανή να ξεπεράσει προηγούμενες παρανοήσεις.

Επιπλέον, το θέατρο αποτελεί αποδεδειγμένο μέσο για την έκφραση και την προώθηση συλλογικών ιδεών για τις οποίες όλοι είμαστε πρόθυμοι να πολεμήσουμε όταν καταπατούνται.

Προκειμένου να μπορούμε να προσδοκούμε ένα ειρηνικό μέλλον πρέπει να ξεκινήσουμε χρησιμοποιώντας ειρηνικά μέσα: μέσα που αναζητούν την κατανόηση, το σεβασμό και την αναγνώριση της συνεισφοράς κάθε ανθρώπου στην υπόθεση της συνεργασίας για την ειρήνη. Το θέατρο αποτελεί εκείνη την καθολική γλώσσα μέσω της οποίας μπορούμε να προωθήσουμε μηνύματα ειρήνης και συμφιλίωσης.

Με την ενεργή συμμετοχή το θέατρο ενώνει πολλούς ανθρώπους που είναι έτοιμοι να αποδομήσουν προηγούμενες αντιλήψεις και, με αυτόν τον τρόπο, δίνει στον καθένα ξεχωριστά την ευκαιρία να ξαναγεννηθεί προκειμένου να πάρει αποφάσεις βασισμένες στην γνώση και στην πραγματικότητα που αποκαλύπτεται εκ νέου μπροστά του. Για να ευημερήσει το θέατρο, ανάμεσα σε άλλες μορφές τέχνης, πρέπει να κάνουμε ένα τολμηρό βήμα προς τα μπρος και να το ενσωματώσουμε στην καθημερινή ζωή, η οποία αντιμετωπίζει κρίσιμα θέματα συγκρούσεων και ειρήνης.

Αναζητώντας την κοινωνική αλλαγή και την αναδόμηση των κοινοτήτων, θα συναντήσουμε το θέατρο σε εμπόλεμες περιοχές και σε λαούς που πάσχουν από χρόνια φτώχεια ή ασθένειες. Ο αριθμός επιτυχημένων παραδειγμάτων ολοένα αυξάνεται: παραδείγματα στα οποία το θέατρο κινητοποιεί το κοινό για τη γνώση και για τη βοήθεια των τραυματιών μετά από τον πόλεμο.

Πολιτιστικές πλατφόρμες, όπως το Διεθνές Ινστιτούτο Θεάτρου, στοχεύουν στην εδραίωση της ειρήνης και της φιλίας μεταξύ των λαών και ήδη βρίσκονται σε εφαρμογή.

Αποτελεί συνεπώς παρωδία να μένουμε σιωπηλοί σε καιρούς όπως οι δικοί μας, γνωρίζοντας την δύναμη του θεάτρου, και να αφήνουμε αυτούς που χειρίζονται όπλα και που εκτοξεύουν βόμβες να παίζουν το ρόλο των ειρηνοποιών του κόσμου. Πώς μπορούν τα εργαλεία της αποξένωσης να αποκτούν διπλό ρόλο ως όργανα ειρήνης και συμφιλίωσης;

Σας προκαλώ αυτήν την Παγκόσμια Ημέρα Θεάτρου να σκεφτείτε αυτήν την προοπτική και να εφαρμόσετε το θέατρο ως καθολικό εργαλείο, διαλόγου, κοινωνικής μεταμόρφωσης και αλλαγής.

Μπορεί τα Ηνωμένα Έθνη να δαπανούν κολοσσιαία χρηματικά ποσά σε ειρηνευτικές αποστολές σε όλον τον κόσμο με τη χρήση των όπλων, όμως το θέατρο είναι αυθόρμητο, ανθρώπινο, λιγότερο δαπανηρό και μια εναλλακτική λύση κατά πολύ περισσότερο δυνατή.

Μπορεί να μην είναι η μόνη απάντηση που θα φέρει την ειρήνη, ωστόσο το θέατρο θα μπορούσε να αποτελέσει ουσιαστικό εργαλείο στις ειρηνευτικές αποστολές.

Jessica A. Kaahwa
συγγραφέας, ηθοποιός, σκηνοθέτης, πανεπιστημιακός

Η Δρ. Jessica Kaahwa είναι πετυχημένη συγγραφέας, ηθοποιός, σκηνοθέτης και πανεπιστημιακός. Είναι διεθνώς γνωστή για το ανθρωπιστικό έργο της. Υπότροφος του Ιδρύματος Fulbright έχει επίσης λάβει κι άλλες υποτροφίες και βραβεία για ερευνητικούς σκοπούς. Στην έρευνά της χρησιμοποιεί το θέατρο και τα μέσα μαζικής επικοινωνίας ως δημιουργική δύναμη σε αντιμαχόμενες ζώνες καθώς και για τη βελτίωση των συστημάτων υγείας.

Είναι επίκουρη καθηγήτρια στο Τμήμα Μουσικής, Χορού και Θεάτρου στο Πανεπιστήμιο Makerere της Ουγκάντα, από όπου απέκτησε το μεταπτυχιακό της δίπλωμα. Αφού ταξίδεψε αρκετά, πήρε το πτυχίο της από το Πανεπιστήμιο Benin της Νιγηρίας όπου επίσης εργάστηκε στο τμήμα εξωτερικών ειδήσεων του ραδιοφώνου της Νιγηρίας. Το 2001 πήρε το διδακτορικό της δίπλωμα στην Ιστορία Θεάτρου, Θεωρία και Κριτική από το Πανεπιστήμιο του Maryland των Η.Π.Α.

Έχει γράψει περισσότερα από 15 έργα για το θέατρο, την τηλεόραση και το ραδιόφωνο, μεταξύ των οποίων τα: «Cornerstone», «Dog-Bite Justice», «Paradise for Ever», «Echoes of Peace», and «Drums of Freedom». Σκηνοθέτησε και πρωταγωνίστησε σε αρκετά από τα έργα της. Ανάμεσα στις σκηνοθεσίες της περιλαμβάνονται τα έργα «Βασιλιάς Λήρ» του Ουίλιαμ Σαίξπηρ, «Μάνα Κουράγιο» του Μπρεχτ (μεταφρασμένο στη γλώσσα Luganda, έργο το οποίο περιόδεψε στην Νότια Αφρική και στην Ουάσιγκτον). Έχει επίσης συν-σκηνοθετήσει το έργο «Ιστορία ενός Στρατιώτη» του Ιγκόρ Στραβίνσκι. Οι υποκριτικές της προσπάθειες περιλαμβάνουν τις συμμετοχές στις παραστάσεις: «Cornerstone», «Things Men Do» (της Rose Mbowa), «Our Husband Has Gone Mad» (του Ola Rotimi), «Death and King's Horseman» (του Wole Soyinka) και «No More Oil Book» (του Tunde Fatunde).

Ως δυναμικός συνήγορος των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της σωστής διακυβέρνησης και της ανάπτυξης, η Jessica Kaahwa υψώνει επίμονα την φωνή της υπέρ της ισότητας των φύλων, της ειρήνης, και της διαχείρισης κρίσεων. Έχει οργανώσει πολλές εθνικές και διεθνείς πρωτοβουλίες χρησιμοποιώντας το θέατρο για την πρόοδο και συνεχίζει την έρευνα της για τις πολλαπλές εφαρμογές του θεάτρου σε όλες της όψεις της κοινωνίας.

Με εκδόσεις, εγχειρίδια και διδασκαλίες πάνω σε αυτά τα ζητήματα διεθνώς και αρκετά επιμορφωτικά σεμινάρια για διεθνείς και εθνικούς οργανισμούς αλλά και ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα η Kaahwa είναι ισχυρός υποστηρικτής της «διδασκαλίας μέσα από την πράξη». Οι ανθρωπιστικές της δράσεις περιλαμβάνουν επίσης τη δημιουργία ενός κέντρου για ορφανά παιδιά στο αγρόκτημα της στην Ουγκάντα όπου περνάει αρκετό από τον ελεύθερο της χρόνο με τα παιδιά προσπαθώντας να τα βοηθήσει να επανακτήσουν το αίσθημα του «ανήκειν» και της ασφάλειας.

Η Jessica Kaahwa μιλάει αγγλικά, γαλλικά, σουαχίλι και αρκετές από τις ιθαγενείς γλώσσες Bantu που μιλιούνται στην Ουγκάντα (μιλάει επίσης τη διάλεκτο Runyakitara).

*Μετάφραση από τα αγγλικά για το Ελληνικό Κέντρο του Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου
Βίκυ Μαντέλη & Νεόφυτος Παναγιώτου*